

Hoe jezelf en je vermogen beschermen wanneer je het niet (meer) alleen kan?

IN DEZE GIDS...

Vooraf	3
Een nieuw beschermingsstatuut	4
Buitengerechtelijke bescherming	7
Rechterlijke bescherming: voorlopig bewind nieuwe stijl	10
Hoe verloopt de procedure voor de plaatsing onder bewind?	12
Hoe wordt de bewindvoerder aangeduid?	15
Wat betekent het bewind in de praktijk?	18
De vertrouwenspersoon	22
Wat als de beschermde persoon toch handelingen stelt waartoe hij onbekwaam was verklaard?	25
Verplichtingen voor de bewindvoerder	27
Vermogensplanning	29
Welke overgangsmaatregelen zijn er?	30

VOORAF

Een mensenleven hangt aan elkaar van beslissingen. Sommige volwassenen kunnen die niet (meer) alleen nemen en moeten daarbij worden geholpen. De wetgever voorziet daarvoor nu één nieuw beschermingsstatuut.

Sinds 1 september 2014 is een nieuw beschermingsstatuut van kracht, gebaseerd op het oude statuut van het voorlopig bewind. De overige beschermingsstatuten (zoals o.a. de verlengde minderjarigheid) worden in het nieuwe statuut opgenomen. Ook de buitengerechtelijke bescherming door middel van een lastgeving krijgt een wettelijk kader.

Bovenal is het uitgangspunt veranderd: mensen, ook met een beperking, van welke aard ook, moeten hun leven kunnen blijven leiden. De nieuwe wet vertrekt daarom van hun mogelijkheden: wat kunnen ze nog zelf beslissen, bij welke beslissingen hebben ze hulp nodig en welke worden beter in hun plaats genomen?

Op basis van deze vragen kan via een lastgeving of via een bewind een bescherming op maat worden

ontworpen, die zo weinig mogelijk ingrijpt in hun leven en hen zoveel mogelijk autonomie geeft. De voorkeur gaat daarbij, meer dan vroeger het geval was, uit naar een regeling zonder tussenkomst van de rechter.

De beschermde persoon en zijn familie bepalen dus zelf mee hoe het beschermingsstatuut er zou moeten uitzien. Bewindvoerders en vrederechters zullen nog meer rekening houden met en vragen naar de mening van de beschermde persoon en/of zijn vertrouwenspersoon.

Deze brochure, een initiatief van de Koning Boudewijnstichting, de FOD Justitie en de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat, geeft antwoorden op de meest gestelde vragen over dat nieuw statuut voor mensen die zich willen laten bijstaan bij het beheer van hun vermogen of hun persoon. Ze legt de nieuwe systemen voor buitengerechtelijke en rechterlijke bescherming uit, waarom ze werden aangepast, hoe de procedures verlopen, en wat de regelingen in de praktijk betekenen voor alle betrokkenen. Zo kunnen de mogelijkheden van dit nieuwe beschermingsstatuut ten volle benut worden.

1

EEN NIEUW BESCHERMINGSSTATUUT

• Voor wie is het statuut bedoeld?

Sommige volwassenen kunnen bij bepaalde beslissingen hun belangen niet (meer) zelf behartigen: huwen of scheiden, het budget beheren, een medische behandeling ondergaan, een lening afsluiten, ... Zij hebben in mindere of meerdere mate bescherming nodig.

De wetgever voorziet in een dergelijke bescherming, zowel in buitengerechtelijke als rechterlijke vorm. Dit beschermingsstatuut is bedoeld voor meerderjarigen die omwille van hun lichamelijke of geestelijke gezondheidstoestand geheel of gedeeltelijk, tijdelijk of definitief, niet in staat zijn om zelf behoorlijk hun goederen of persoonlijke rechten te beheren, en het geldt ook voor meerderjarigen in staat van verkwisting (*zie pagina 11*).

Tim (16) werd geboren met een lichte verstandelijke handicap. Zijn ouders zijn ongerust over hoe het verder moet zodra hij meerderjarig is, want zij kunnen dan geen ouderlijk gezag meer uitoefenen over hem. Hoe speelt het nieuwe statuut daar op in? Lees het op pagina 31.

Sinds 1 september 2014 is **een nieuw statuut voor beschermde personen** van kracht. Dat statuut vervangt de bestaande beschermingsstatuten voor meerderjarigen: het voorlopig bewind waarop de nieuwe regeling gebaseerd is; de verlengde minder-

jarigheid, waarbij de volwassen beschermde persoon beschouwd werd als een minderjarige onder 15 jaar; de gerechtelijke onbekwaamverklaring die de persoon in kwestie absoluut handelingsonbekwaam maakte; en de toevoeging van een gerechtelijk raadsman, bijvoorbeeld bij verkwisting. Ook de **buitengerechtelijke bescherming**, waarbij iemand een volmacht treft buiten de rechtbank om, heeft nu een wettelijke kader gekregen.

• **Waarom was een nieuw beschermingsstatuut nodig?**

De bestaande beschermingsstatuten waren verouderd en boden geen antwoord meer op alle mogelijke situaties. Zo gold de meest gebruikte maatregel – het voorlopig bewind – alleen voor het beheer van goederen. In de nieuwe regeling **kan de bewindvoerder niet alleen over de goederen waken, maar ook over de persoonlijke rechten van de beschermde persoon.**

De grootste vernieuwing zit echter in het **uitgangspunt van de wetgeving**. Onder de oude regeling hadden beschermde personen vaak geen autonomie meer. De impact daarvan op hun leven en welzijn is lang onderschat geweest.

Onder druk van de emancipatiebeweging van mensen met een handicap en de afbrokkeling van het taboe op psychische ziekten, is het denken over mensen die (tijdelijk) onbekwaam zijn, veranderd. Het VN-verdrag voor de rechten van personen

Paula (69) doet alles nog zelfstandig, maar ze begint steeds meer te vergeten en is bij momenten verward. Volgens haar huisarts begint Paula te dementeren. Haar kinderen vrezen dat er iets ernstigs mis kan gaan. Hoe kan de nieuwe wet Paula helpen? Lees het op pagina 32.

met een handicap, dat België ratificeerde, wil dat zij zo goed mogelijk kunnen blijven deelnemen aan de samenleving.

De nieuwe wet keert daarom de logica om: niet onbekwaamheid maar **bekwaamheid is het uitgangspunt**. Bovendien zal de vrederechter voor mensen die (tijdelijk) niet voor zichzelf kunnen beslissen, een begeleiding op maat kunnen ontwerpen, die zo weinig mogelijk ingrijpt in hun leven.

TWEE BESCHERMINGSSYSTEMEN

Voortaan zijn er twee systemen voor de bescherming van een persoon en/of goederen: de buitengerechtelijke bescherming en de rechterlijke bescherming.

Bij de **buitengerechterlijke bescherming** kan een persoon, wat het beheer van zijn goederen betreft, een volmacht geven aan iemand die hij vertrouwt om bepaalde handelingen in zijn naam te stellen (een lastgeving), zonder dat de rechter daarin tussenbeide moet komen.

Bij de **rechterlijke bescherming** ontwerpt de vrederechter een begeleiding op maat van de beschermde persoon. Hij stelt hiertoe een bewindvoerder aan die de beschermde persoon zal bijstaan of vertegenwoordigen.

De voorkeur gaat altijd uit naar de minst ingrijpende maatregel, namelijk de buitengerechterlijke bescherming. Die maatregel geeft mensen de kans om hun leven zo veel mogelijk in eigen handen te houden. Pas als dit geen voldoende bescherming (meer) biedt, wordt overgegaan tot de rechterlijke bescherming, namelijk het bewind.

Karin (42) is schizofreen en heeft soms acute psychoses. Op sommige ogenblikken weet ze heel goed wat ze zegt en doet, op andere ogenblikken niet. Haar omgeving vreest dat ze dan domme dingen zal doen. Wat kan de nieuwe wet voor Karin doen?
Lees het op pagina 33.

2

BUITENGERECHTELIJKE BESCHERMING

- **De lastgeving: het instrument van de buitengerechtelijke bescherming**

De buitengerechtelijke bescherming laat personen die nog wilsbekwaam zijn, toe om zelf maatregelen te treffen voor wanneer zij niet meer bekwaam zijn om deel te nemen aan de maatschappij. Op die manier kunnen zij dus zelf sturen hoe hun vermogensbeheer er moet uitzien voor wanneer zij dat zelf niet meer kunnen.

Om zo'n buitengerechtelijke bescherming te organiseren, moet je gebruikmaken van een lastgeving. De lastgeving houdt in dat een persoon (lastgever) een volmacht kan geven voor het (volledig of gedeeltelijk) beheer van zijn goederen aan een vertrouweling (lasthebber), meestal een familielid. Voor de handeling(en) waarvoor de volmacht werd

gegeven, mag de lasthebber de lastgever volledig vertegenwoordigen (dus in naam en voor rekening van de lastgever handelen). De lastgever zelf blijft wel handelingsbekwaam.

De registratie van de lastgeving moet gebeurd zijn vóór de lastgever wilsonbekwaam is geworden. Als de lastgeving niet wordt geregistreerd, dan eindigt ze zodra de lastgever zich bevindt in een toestand die een bewind kan rechtvaardigen.

De lastgeving kan in principe onderhands gebeuren, dus alleen tussen lastgever en lasthebber, zonder tussenkomst van een notaris. Meestal zal ze echter moeten worden afgesloten via een notariële akte, gelet op de inhoud van de lastgeving (bijvoorbeeld de verkoop van een onroerend goed).

Het is mogelijk de volmacht onmiddellijk te laten ingaan of je kunt ervoor kiezen om de volmacht pas te laten ingaan op het ogenblik dat de lastgever wilsongeschikt is geworden.

• Hoe treedt de buitengerechtelijke bescherming in werking?

Vroeger werd het instrument van de lastgeving ook al gebruikt, maar het was niet duidelijk wat er daarmee gebeurde wanneer de lastgever wilsongeschikt werd. Dat is nu wel duidelijk geregeld in de nieuwe wet.

De buitengerechtelijke bescherming treedt in werking op het ogenblik dat de lastgever wilsonbekwaam wordt, zonder dat de rechter moet tussenkomen.

Volgens de nieuwe regelgeving kan de lastgeving blijven doorwerken als aan de volgende drie voorwaarden is voldaan:

- de lastgever moet wilsbekwaam zijn bij het verlenen van de lastgeving
- de lastgeving moet uitdrukkelijk tot doel hebben deze buitengerechtelijke bescherming te regelen
- de lastgeving moet geregistreerd worden in het Centraal Register van Lastgevingsovereenkomsten via de griffie van het vredegericht of via de notaris

Als de lasthebber al mocht optreden op basis van de volmacht, handelt de lasthebber gewoon verder zoals voordien.

De volmachten verleend vóór 1 september 2014 blijven geldig. Aangezien die niet geregistreerd zijn in het nieuwe Centraal Register, zal de nieuwe regeling van de buitengerechtelijke bescherming daarop niet van toepassing zijn.

Voor het geven van een volmacht op een bankrekening, kan je best op voorhand contact opnemen met de bank. Bij sommige banken is het mogelijk een volmacht te geven op een rekening die moet ingaan op of kan doorlopen bij wilsonbekwaamheid.

Als die voorwaarden niet vervuld zijn, dan komt er een einde aan de lastgeving zodra de lastgever zich in een toestand bevindt waarvoor een bewind kan worden ingericht.

Enkel als er een probleem rijst over de aanvang of de uitvoering van de lastgeving, zal de vrederechter tussenkomen en beslissen wat er moet gebeuren met de lastgeving.

De rechter kan zich hierbij steunen op een omstandige geneeskundige verklaring die bij het verzoekschrift moet worden gevoegd. Als de vrederechter naar aanleiding van de uitvoering van de lastgeving vaststelt dat de volmacht niet meer in het belang is van de lastgever, dan kan hij die aanpassen of beëindigen en een rechterlijke bescherming invoeren.

• Wat betekent dat voor de lastgever?

Het voordeel van de buitengerechtelijke bescherming is dat de lastgever zelf maatregelen kan treffen voor wanneer hij niet langer wilsbekwaam is. Hij beslist op die manier zelf over zijn persoon en zijn goederen, en behoudt dus meer autonomie.

De lastgever kan in de lastgevingsovereenkomst ook een aantal beginselen opnemen die de lasthebber bij de uitvoering van zijn opdracht in acht moet nemen, zoals de manier waarop de goederen moeten worden beheerd.

DE NOTARIS WEET RAAD

De notaris kan de lastgever helpen bij het opstellen van de lastgeving. Hij kan helpen de reikwijdte van de volmacht te beschrijven en er mee voor zorgen dat de lastgever vastlegt wat voor hem belangrijk is, zonder zich te verliezen in een overvloed aan details die de lasthebber onnodig vastzetten. De notaris waakt er ook over dat een lastgeving die bij hem wordt opgesteld, echt in het belang is van de beschermde persoon.

De buitengerechtelijke bescherming kan alleen voor het beheer van de goederen. Zodra er bescherming nodig is die de persoon raakt, dringt rechterlijke bescherming zich op.

3

RECHTERLIJKE BESCHERMING: VOORLOPIG BEWIND NIEUWE STIJL

De vrederechter kan een bewindvoerder aanstellen als de buitengerechtelijke bescherming niet (meer) volstaat om de belangen te behartigen van een meerderjarige die dit, omwille van zijn gezondheidstoestand, zelf niet meer kan of die zich bevindt in een staat van verkwisting (*zie kader*). De nieuwe wet neemt het oude statuut van het voorlopig bewind als basis, moderniseert het en breidt het uit tot de bescherming van de persoon.

De te beschermen persoon wordt beschouwd als **een volwassene die deelneemt aan de maatschappij** en die zoveel mogelijk zelf moet kunnen beslissen. De bewindvoerder moet dus zoveel mogelijk rekening houden met zijn behoeften en wensen.

De vrederechter onderzoekt wat die persoon nog zelf kan doen en wat niet meer, al dan niet tijdelijk. Voor datgene wat die de te beschermen persoon niet meer zelfstandig kan doen, wordt hij

onbekwaam verklaard en krijgt hij een **bewindvoerder aangewezen**.

De bewindvoerder kan als opdracht hebben om de beschermde persoon **bij te staan**, wat betekent dat de beschermde persoon een zekere mate van autonomie behoudt. De bewindvoerder moet dan slechts tussenbeide komen om de handeling van de beschermde persoon rechtsgeldig te maken, bijvoorbeeld door mee toe te stemmen of te ondertekenen. Hij handelt dan niet in zijn plaats. De bewindvoerder kan ook een **vertegenwoordigingsopdracht** krijgen, wat betekent dat hij in de plaats en voor de rekening van de beschermde persoon handelt en beslist.

De vrederechter kan voortaan niet alleen een bewindvoerder aanstellen voor het beheer van de **goederen**, maar ook voor handelingen die raken aan de **persoon**.

De nieuwe wetgeving maakt het dus mogelijk om meer op maat en in functie van de behoeften van de te beschermen persoon een bewind te regelen.

VERKWISTING

Bij verkwisting gaat het om personen die al hun inkomsten verspillen aan nutteloze uitgaven. Dat uitgavenpatroon kan het gevolg zijn van een geestesstoornis, maar dat hoeft niet altijd het geval te zijn. Onder de oude regeling werd voor hen meestal een gerechtelijk raadsman aangesteld. In de nieuwe wetgeving kan voor hen een bewind worden uitgewerkt, dat zich beperkt tot het systeem van bijstand voor het beheer van de goederen. Alleen de te beschermen persoon of de familie kan aan een vrederechter vragen om rechterlijke bescherming te regelen.

4

HOE VERLOOPT DE PROCEDURE VOOR HET BEWIND?

• Verzoekschrift

De rechterlijke bescherming kan gevraagd worden door de te beschermen persoon zelf, zijn familie of een andere belanghebbende (zoals een buur, een verzorger of een maatschappelijk werker), of door de procureur des Konings. Het verzoekschrift wordt ingediend bij de griffie van het vredegerecht van de verblijf- of woonplaats van de te beschermen persoon.

In sommige gevallen kan de vrederechter zelf een bewindvoerder aanstellen, bijvoorbeeld bij een verzoek tot gedwongen opname van een geesteszieke.

Het verzoekschrift kan suggesties bevatten voor de bewindvoering. Hoe meer informatie, hoe gemakkelijker het voor de vrederechter wordt om een bewindvoering op maat te maken. Er is een model van verzoekschrift beschikbaar.

TIP

In het verzoekschrift kan de indiener **suggesties vermelden** met betrekking tot de keuze van bewindvoerder (zie pagina 15) en de aard en omvang van zijn bevoegdheden. Met de informatie in het verzoekschrift krijgt de vrederechter een duidelijker beeld van wat het meest geschikt is voor de te beschermen persoon en kan hij op basis daarvan een regeling uitwerken.

De rechterlijke beschermingsmaatregel geldt (retro-actief) vanaf de indiening van het verzoekschrift. Voor de handelingen waarvoor de bewindvoerder machtiging moet vragen, geldt de bescherming echter pas vanaf de bekendmaking van de beslissing in het Belgisch Staatsblad.

- **Omstandige geneeskundige verklaring**

De indiener moet de omstandige geneeskundige verklaring bij het verzoekschrift voegen. Ze mag maximum 15 dagen eerder zijn opgemaakt. De arts beschrijft daarin de fysieke en/of mentale gezondheidstoestand van de te beschermen persoon.

Er bestaat een modelformulier van omstandige geneeskundige verklaring dat opsomt wat de arts moet vermelden. Onder de oude wet bleken medische getuigschriften vaak onvoldoende informatie te bevatten. Het nieuwe formulier geeft duidelijk de impact aan van de gezondheidstoestand op het dagelijkse functioneren, zodat de vrederechter de gevolgen beter kan inschatten en een bescherming op maat kan uitwerken.

Enkel in heel dringende gevallen of als het echt niet mogelijk is om een dergelijke verklaring bij te voegen, kan het verzoekschrift zonder deze omstandige geneeskundige verklaring ingediend worden. De vrederechter stelt dan een arts-deskundige aan voor een advies over de gezondheidstoestand.

Sommige huisartsen leveren liever geen geneeskundige verklaring af om de vertrouwensrelatie met hun patiënt niet te schaden.

Sommigen belanden niet graag in een vertrouwensconflict tussen een ouder en zijn kinderen, bijvoorbeeld wanneer die aandringen op een beschermingsmaatregel.

De omstandige geneeskundige verklaring moet niet worden afgeleverd door de behandelende arts. Ook een andere arts kan ze opstellen.

- **Attest van woonplaats**

Bij het verzoekschrift moet ook een attest van woonplaats van maximum 15 dagen oud worden gevoegd.

- **Oproeping**

De te beschermen persoon, eventueel zijn vader en/of moeder, de (huwelijks)partner en de vertrouwenspersoon worden opgeroepen voor de zitting in het vredegerecht.

Die zitting geeft de vrederechter de kans om het sociale netwerk te horen en in kaart te brengen. Deze sociale dimensie is namelijk belangrijk bij het bepalen van de toestand van de te beschermen persoon. De rechter bekijkt wat deze persoon (nog) zelf kan en waar hij hulp bij nodig heeft. Hij zal dan een bescherming op maat uitwerken.

De mensen die gehoord worden, kunnen een beroep doen op een advocaat. De andere familieleden die in het verzoekschrift worden vermeld, kunnen ook vragen om gehoord te worden of kunnen hun opmerkingen schriftelijk overmaken aan de vrederechter.

De vrederechter kan de te beschermen persoon en/of de vertrouwenspersoon op voorhand en afzonderlijk horen zodat die, los van enige druk, hun verhaal kunnen doen.

5

HOE WORDT DE BEWINDVOERDER AANGEDUID?

In de nieuwe regeling waakt de bewindvoerder zowel over de goederen als over de persoonlijke rechten van de beschermde persoon. De bewindvoerder over de goederen en de persoon kan één en dezelfde persoon zijn, maar het is ook mogelijk dat er één bewindvoerder is voor de persoon (of twee, als het om de ouders gaat) en één of meerdere bewindvoerder(s) voor het beheer van de goederen.

• Is er een verklaring van voorkeur?

Wie weet wie hij later wil als bewindvoerder, kan dat laten vastleggen in een verklaring van voorkeur. Dat is geruststellend voor mensen die vrezen dat belangrijke beslissingen over hen zullen worden overgelaten aan derden die ze niet kennen of die ze liever niet in hun naam zien optreden. In deze verklaring kunnen ook andere wensen voor het bewind worden opgenomen.

De vrederechter zal in principe de keuze in de verklaring volgen. Alleen in uitzonderlijke omstandigheden mag hij daarvan afwijken en dan moet hij die beslissing motiveren. Om te bepalen wie de bewindvoerder(s) wordt/worden, moet de vrederechter dus in de eerste plaats het ‘Centraal register van verklaringen betreffende de aanwijzing van een bewindvoerder of vertrouwenspersoon’ raadplegen. Dat register bevat alle verklaringen van voorkeur.

→ **Procedure:** De indiener legt deze eenzijdige verklaring af bij de griffie van het vredege-recht van zijn verblijf- of woonplaats, of bij de notaris. Ze wordt ingeschreven in het Centraal Register, dat wordt beheerd door de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat. De indiener kan op elk moment zijn voorkeur voor een bewindvoerder wijzigen.

• **Familiale of professionele bewindvoerder?**

Als er geen verklaring van voorkeur is afgelegd (of de keuze in de verklaring niet kan worden gevolgd), dan kan de vrederechter zich laten leiden door de voorkeuren opgenomen in het verzoekschrift, maar hij is niet verplicht die te volgen. Is er niets opgenomen, dan gaat de voorkeur uit naar een familiale boven een professionele bewindvoerder, bijvoorbeeld de vader en/of moeder van de te beschermen persoon, de partner of een ander familielid.

De nieuwe wet stimuleert de aanwijzing van een familiale bewindvoerder. De bedoeling is namelijk om het bewind op maat te snijden van

Een familiale bewindvoerder kan zijn voorkeur voor zijn opvolger aangeven via een verklaring bij de vrederechter. Het kan een geruststelling zijn, bijvoorbeeld voor ouders van een kind met een geestelijke handicap, te weten wie na hun overlijden de belangen van hun kind zal behartigen.

de beschermde persoon. Aangenomen wordt dat een familielid meer voeling heeft met de manier waarop de beschermde persoon zijn leven vorm wil geven dan een professionele bewindvoerder.

Rechters kunnen voor complexe vermogens de voorkeur geven aan een professionele bewindvoerder – advocaat, financieel deskundige, accountant, notaris. Sinds de nieuwe wet is het mogelijk om in dat geval het beheer van goederen in handen te geven van een professionele bewindvoerder en de bescherming van de persoonlijke rechten over te laten aan een familiale bewindvoerder.

• **Wie mag geen bewindvoerder zijn?**

Sommige personen mogen niet als bewindvoerder optreden, zoals personen die zelf onder rechterlijke of buitengerechtelijke bescherming staan, onder collectieve schuldbemiddeling staan of zich in staat van faillissement bevinden; bestuurs- of personeelsleden van de instelling waar de beschermde persoon verblijft; en personen die uit het ouderlijk gezag zijn ontzet.

EEN STICHTING ALS BEWINDVOERDER

Met het nieuwe beschermingssysteem kunnen ook private stichtingen en stichtingen van openbaar nut de rol van bewindvoerder opnemen.

Private stichtingen kunnen bijvoorbeeld worden opgericht door ouders om de levensloop voor hun volwassen, wilsonbekwaam kind te regelen. Ze bezweren daarmee hun grote angst: dat niemand zich om hun kind zal bekommeren wanneer zij er niet meer zijn. Ze kunnen er het erfdeel van hun kind in onder brengen. De bestuurders moeten de opbrengst daarvan dan gebruiken in het belang van dat kind.

Ook **stichtingen van openbaar nut**, zoals de Koning Boudewijnstichting, kunnen bewindvoerder zijn. Het vermogen wordt dan ondergebracht in een fonds op naam met een eigen beheerscomité. De vrederechter controleert dan of de voorwaarden vervuld zijn. De stichting houdt bij het beheer van het fonds een oogje in het zeil.

6

WAT BETEKENT HET BEWIND IN DE PRAKTIJK?

Wat kan de beschermde persoon (nog) zelf doen? Het antwoord op die vraag bepaalt welke rol de bewindvoerder speelt en wat dat betekent voor de beschermde persoon.

• Bekwaam of niet?

De rol van de bewindvoerder hangt af van de bekwaamheid van de te beschermen persoon en van de omvang van zijn vermogen. Zowel voor het beheer van de goederen als voor de uitoefening van de persoonlijke rechten moet de vrederechter nu **expliciet bepalen voor welke gewichtige handelingen de beschermde persoon onbekwaam is**.

Met andere woorden: aan de hand van een checklist duidt hij aan wat die persoon zelf niet meer kan doen, zodat de bewindvoerder daarvoor bijstand kan verlenen of in zijn plaats kan optreden. Bepaalt de vrederechter niets, dan was volgens de oude regeling de beschermde persoon over de hele lijn

handelingsonbekwaam. Voortaan blijft de persoon echter volledig bekwaam voor die aangelegenheden waarvoor de rechter niets vastlegt.

→ Voor de persoonlijke rechten

Op de checklist staan enkele handelingen betreffende de persoon waarvoor de bijstand of vertegenwoordiging door de bewindvoerder mogelijk is: de keuze van verblijfplaats, het verzoek tot naamswijziging en de uitoefening van het ouderlijk gezag.

Op de checklist staan ook enkele hoogstpersoonlijke rechtshandelingen waarvoor de bijstand of vertegenwoordiging door de bewindvoerder uitgesloten is: huwen, een kind erkennen, stemrecht uitoefenen of verzoeken om euthanasie. Voor een aantal van die handelingen kan de vrederechter, op het ogenblik zelf, toch toestaan dat de beschermde persoon de handeling zelf stelt, ook als hij daarvoor oorspronkelijk onbekwaam was verklaard.

→ Voor het vermogen

Het kan gaan om het aangaan van een lening, het in pand geven of hypotheekeren van goederen, het afsluiten van een handelshuur of een huurovereenkomst van meer dan negen jaar, het aanvaarden van een nalatenschap of schenking, de aankoop van een onroerend goed of het dagelijks beheer van het vermogen. Voor het doen van een schenking; zie ook pagina 29.

• Bijstand of vertegenwoordiging?

Wanneer de beschermde persoon bepaalde handelingen niet zelf mag stellen, beslist de vrederechter ook of de bewindvoerder de persoon moet bijstaan of vertegenwoordigen.

→ **Bijstand** betekent dat de beschermde persoon de handelingen wel zelf stelt, maar niet zelfstandig. De bewindvoerder houdt een oogje in het zeil. Hij moet bijvoorbeeld mee tekenen of toestemming geven, maar beslist niet in de plaats van de beschermde persoon. Zijn tussenkomst is wel nodig om de handeling rechtsgeldig te maken.

→ **Vertegenwoordiging** houdt in dat de bewindvoerder beslist in naam en voor rekening van de beschermde persoon.

→ **Combinaties** zijn mogelijk. Zo kan de rechter voor bepaalde handelingen, bijvoorbeeld met betrekking tot de persoon, bijstand voorzien en voor andere handelingen, bijvoorbeeld met betrekking tot de goederen, vertegenwoordiging.

• Wat betekent dat voor de beschermde persoon en zijn familie?

Wat de beschermde persoon zelf kan en mag, hangt dus af van de vraag voor welke handelingen de vrederechter hem uitdrukkelijk onbekwaam heeft verklaard, en of de bewindvoerder hem moet bijstaan of vertegenwoordigen.

De voorkeur van de vrederechter gaat uit naar bijstand. De bedoeling is namelijk dat de beschermde persoon zo autonoom en zelfstandig mogelijk kan leven. Pas als bijstand niet volstaat om de belangen van de beschermde persoon te behartigen, zal de vrederechter vertegenwoordiging voorzien.

Toch kan een beschermde persoon die onbekwaam is verklaard aan de vrederechter een machtiging vragen om bepaalde persoonlijke handelingen zelf te stellen, op het ogenblik dat hij ze effectief wil stellen.

Stel, een vrouw lijdt aan zware psychoses. Waarom zou zij, op momenten dat het beter met haar gaat en zij perfect weet wat ze doet, niet mogen en kunnen beslissen om te huwen of te scheiden, een testament op te maken of een schenking te doen?

In elk geval moet de bewindvoerder rekening houden met de wensen en behoeften van de beschermde persoon en proberen om zijn leven vorm te geven zoals hijzelf of zijn familie of vertrouwenspersoon heeft aangegeven.

De verklaring van voorkeur (*zie pagina 15*) kan daarbij een handig instrument zijn. Ze kan de beginselen vermelden die voor de beschermde persoon van belang zijn. Wil hij groene stroom? Ethische beleggingen? Minstens één keer per jaar op reis? In de mate van het mogelijke moet de bewindvoerder die beginselen volgen.

De bewindvoerder bekijkt dus steeds of de wensen van de beschermde persoon materieel haalbaar

zijn. Vindt hij iets niet opportuun, bijvoorbeeld omdat er te weinig geld is, dan moet hij hiervoor expliciet een vrijstelling vragen aan de vrederechter.

De beschermde persoon of zijn vertrouwenspersoon (*zie pagina 22*) overlegt regelmatig met de bewindvoerder, bijvoorbeeld over de bedragen die hij krijgt om te leven. De bewindvoerder mag voortaan een door de vrederechter vastgelegd bedrag afhalen van de rekening zonder telkens toestemming te moeten vragen aan de vrederechter.

De familie mag niet ingrijpen in het bewind. De bewindvoerder moet de familie op de hoogte houden over het bewind, maar mag geen vertrouwelijke informatie geven. Als de familie niet zelf het initiatief nam tot de bescherming en de bewindvoerder niet levert, kan ze zich miskend voelen. Een vertrouwenspersoon kan de relatie tussen familie en bewindvoerder bevorderen (*zie pagina 22*).

- **Kan het bewind worden aangepast?**

Op elk moment en op vraag van iedere belanghebbende kan de vrederechter het bewind herbekijken. In gevallen waarin de beschermde persoon volledig onbekwaam is en blijft, heeft dergelijk maatwerk minder zin. Voor beschermde personen van wie de gezondheidstoestand in goede of slechte zin evolueert (zoals een oudere met dementie) of voor beschermde personen met een wisselende toestand (zoals psychische problemen) kan de rechter inspelen op veranderingen en de autonomie vergroten of net inperken.

- **Kan het bewind beëindigd worden?**

Het bewind kan worden opgelegd voor bepaalde of onbepaalde duur. Uiterlijk na twee jaar wordt het bewind geëvalueerd. Het bewind zomaar beëindigen is geen optie aangezien een kwetsbare persoon dan niet langer beschermd zou zijn.

Als de beschermde persoon zijn bewind wil beëindigd zien, zal de vrederechter de bewindvoerder horen. De beschermde persoon zal moeten bewijzen dat hij voortaan zijn belangen kan behartigen. Vaak wordt een proefperiode ingelast. De vrederechter zal een omstandige geneeskundige verklaring vragen die de veranderde gezondheidstoestand kan staven.

Het mandaat van de bewindvoerder kan ook worden stopgezet, bijvoorbeeld omdat hij zijn opdracht niet vervult zoals afgesproken. De beschermde persoon kan dit zelf vragen, maar ook de familie, de vertrouwenspersoon of de procureur des Konings, of de bewindvoerder zelf kunnen dit verzoek doen.

7

DE VERTROUWENSPERSOON

De vertrouwenspersoon is de schakel tussen de beschermde persoon en de bewindvoerder. Hij bestond al, maar krijgt in de nieuwe wetgeving meer gewicht. Ook in de nieuwe regeling is de vertrouwenspersoon niet verplicht. Hij wordt wel gestimuleerd om zo de betrokkenheid van het sociaal netwerk te vergroten.

• **Waarom een vertrouwenspersoon?**

De vertrouwenspersoon waakt erover dat het leven van de beschermde persoon vorm krijgt zoals hij zelf zou willen. Hij kan de bewindvoerder informeren over de wensen van de beschermde persoon. Een vertrouwenspersoon kan een grote rol spelen indien een professionele bewindvoerder wordt aangesteld die de beschermde persoon niet (goed) kent, maar hij kan eveneens nuttig zijn wanneer er een familiale bewindvoerder is (*zie verder*).

• **Wie kan vertrouwenspersoon zijn?**

De te beschermen persoon kan in een verklaring van voorkeur aangeven wie hij graag als vertrouwenspersoon zou hebben. Als hij geen dergelijke verklaring aflegt, kan de te beschermen persoon of een belanghebbende derde (vb. familie) via een verzoekschrift vragen aan de vrederechter om een vertrouwenspersoon aan te wijzen. De belanghebbende derde moet dan motiveren waarom hij die persoon het meest geschikt vindt.

Als de beschermde persoon zelf geen vertrouwenspersoon heeft aangeduid, zal de vrederechter onderzoeken of hij de vertrouwenspersoon aangeduid door een derde kan goedkeuren. Het is ook mogelijk dat hij na consultatie van het sociale netwerk zelf een vertrouwenspersoon aanwijst. Een vertrouwenspersoon kan niet aan de beschermde persoon worden opgedrongen.

Volgens de nieuwe regeling kan iemand ook meerdere vertrouwenspersonen hebben. Net als voor de bewindvoerder is ook de vertrouwenspersoon vaak een familielid.

• **Wie kan geen vertrouwenspersoon zijn?**

Een aantal personen kan geen vertrouwenspersoon zijn, zoals de bewindvoerder van de beschermde persoon, personen die zelf onder buitengerechtelijke of rechterlijke bescherming staan, rechtspersonen of personen die ontzet zijn uit het ouderlijk gezag.

• **Wat doet een vertrouwenspersoon?**

Om misbruiken te vermijden, kunnen de rollen van bewindvoerder en vertrouwenspersoon elkaar niet overlappen. Een vertrouwenspersoon kan dus nooit de taken van een bewindvoerder uitvoeren.

De vertrouwenspersoon kan:

→ **Het woord voeren en ondersteunen**

De vertrouwenspersoon is goed geplaatst om te weten wat de beschermde persoon wenst en om dit duidelijk te maken aan de vrederechter en de bewindvoerder. Als de beschermde persoon niet voor zichzelf kan spreken, vertolkt de vertrouwenspersoon zijn mening. Hij geeft fysieke, psychische en sociale ondersteuning aan de beschermde persoon.

Nu meerdere vertrouwenspersonen mogelijk zijn, kunnen bijvoorbeeld broers en zussen gezamenlijk waken over de belangen van hun onbekwame broer of zus. In zulke gevallen zijn de vader en/of moeder vaak aangesteld als bewindvoerder(s). De vrederechter zal de aanstelling van de broer en zus als vertrouwenspersoon slechts toestaan als ze onafhankelijk kunnen optreden van hun ouders, en voor zover dit het belang van de beschermde persoon dient. Het is immers voor kinderen niet altijd evident om in te gaan tegen de wensen van hun ouders, terwijl de vertrouwenspersoon dat moet kunnen tegenover de bewindvoerder.

→ Informatie en toezicht geven

Hij heeft het recht toezicht te houden op de bewindvoerder en kan de vrederechter op de hoogte brengen als hij de indruk heeft dat de bewindvoerder zijn taken niet uitvoert zoals het hoort of als er andere problemen zijn. De vertrouwenspersoon kan informatie inwinnen over het bewind en de verslagen van de bewindvoerder inkijken.

→ Verbindingspersoon zijn

De vertrouwenspersoon is de geknipte persoon om de communicatie te bevorderen tussen de beschermde persoon enerzijds, en de vrederechter, en de bewindvoerder en het sociale netwerk anderzijds.

8

WAT ALS DE BESCHERMDE PERSOON TOCH HANDELINGEN STELT WAARTOE HIJ ONBEKWAAM WAS VERKLAARD?

Ook wie onbekwaam wordt verklaard, moet de kans hebben om – in de mate van het mogelijke – zijn eigen leven te leiden. En daarbij kan al eens iets mis gaan. Wat gebeurt er als een beschermd persoon toch zonder de bewindvoerder een huurcontract heeft getekend of een auto heeft gekocht, terwijl hij hiertoe onbekwaam was verklaard?

Als de beschermd persoon iets doet of beslist waarvoor hij in feite handelingsonbekwaam is, dan kan de beschermd persoon of zijn bewindvoerder dat laten nietig verklaren.

In het geval van **gewichtige handelingen**, zoals de aankoop van een huis, is vaak een notaris betrokken die de persoonsgegevens moet controleren en dus meteen zal vaststellen dat de persoon voor hem onbekwaam is om die handeling te stellen.

Voor minder **gewichtige handelingen** (zonder machtiging van de vrederechter) wil de wetgever er niet zomaar vanuitgaan dat de beschermd persoon op geen enkele manier eigen keuzes kan maken. Als de beschermd persoon geen nadeel opliep, wordt de handeling voortaan niet vernietigd.

Loslaten is moeilijk

Sommige ouders van meerderjarige zorgenkinderen die om welke reden ook niet (volledig) voor zichzelf kunnen instaan, bekijken het nieuwe beschermingsstatuut argwanend. Het oude voorlopig bewind of de verlengde minderjarigheid ging uit van onbekwaamheid, waarbij de ouders erover waakten dat er weinig kon fout gaan. In de nieuwe wet bekijkt de vrederechter of de beschermde persoon, voor het beheer van het vermogen of voor de uitoefening van persoonlijke rechten, in staat is om toch een aantal dingen zelf te regelen en te beslissen, zolang iemand een oogje in het zeil houdt. Zo kan bijvoorbeeld een kind met een mentale handicap dat zelfstandig begeleid woont zelf zijn administratie doen. Voor de ouders betekent dit een verlies aan controle en dat kan voor onrust zorgen. De nieuwe beschermingsregeling is echter soepel en aanpasbaar. De ouders kunnen op elk moment naar de vrederechter stappen om een aanpassing van het bewind te vragen als zou blijken dat hun kind de verworven zelfstandigheid toch niet (helemaal) aankan. Als de beschermde persoon handelingen stelt die hij zelf niet kon stellen, kunnen die worden nietig verklaard. Communicatie tussen de bewindvoerder(s) en de vrederechter is dus essentieel.

9

VERPLICHTINGEN VOOR DE BEWINDVOERDER

Familieleden worden misschien afgeschrikt door de rol van de bewindvoerder en de verplichtingen die er mee samenhangen. In de praktijk valt dit zeer goed mee. De wetgever heeft er in de nieuwe regeling ook voor gezorgd dat de familiale bewindvoerder op dit punt ontlast wordt.

• **Moet de bewindvoerder verslag uitbrengen?**

De bewindvoerder moet verslag uitbrengen bij de vrederechter, bij de beschermde persoon als zijn toestand dat toelaat, bij de andere bewindvoerder en bij de vertrouwenspersoon. De vrederechter kan vragen om andere betrokkenen zoals familieleden of de maatschappelijk werker op de hoogte te houden.

→ **Aanvangsverslag:** Dit verslag schetst de vermogenstoestand en de inkomsten van de te beschermen persoon. Het verslag is enkel verplicht voor bewindvoerders met een vertegenwoordigingsopdracht.

→ **Jaarlijks verslag:** De vrederechter kan voortaan bepalen hoe vaak de bewindvoerder verslag moet uitbrengen en of dit dus jaarlijks moet of niet. De bewindvoerder informeert daarin over het beheer van de goederen, de data van de ontmoetingen met de beschermde persoon en de vertrouwenspersoon, en de leefsituatie van de beschermde persoon.

→ **Eindverslag:** Het kan gebeuren dat het bewind slechts voor een beperkte periode wordt opgelegd of dat het mandaat van de bewindvoerder beëindigd wordt. De vrederechter vraagt dan een verslag over de reden van de stopzetting, over de vermogenstoestand en de levensomstandigheden van de beschermde persoon.

Er zijn modelformulieren beschikbaar om familiale bewindvoerders te helpen met die verslagen.

• Krijgt de bewindvoerder een bezoldiging?

Een professionele bewindvoerder kan een vergoeding krijgen voor het vervullen van zijn taak. Ze mag niet meer dan 3 procent bedragen van de inkomsten van de beschermde persoon. Familiale bewindvoerders werken in de praktijk meestal gratis, en krijgen slechts in uitzonderlijke omstandigheden een vergoeding. Bewindvoerders krijgen hun onkosten zoals reiskosten, telefoon, briefwisseling of administratiekosten vergoed.

• Is de bewindvoerder aansprakelijk?

De wetgever maakt een onderscheid tussen een bewindvoerder die enkel bijstand verleent (vaak bij familiale bewindvoerders) en een bewindvoerder die de beschermde persoon vertegenwoordigt.

Bij bijstand houdt de beschermde persoon zelf het heft in handen. Hij treedt zelf op, met hulp van de bewindvoerder. Zijn bewindvoerder is alleen aansprakelijk bij bedrog en zware schuld. Als hij niet bezoldigd wordt, dan wordt de aansprakelijkheid wegens schuld ook minder streng toegepast.

Bij vertegenwoordiging treedt de bewindvoerder volledig in de plaats van de beschermde persoon. Hij is dan ook aansprakelijk voor de lichtste fout. Als hij de wettelijke verplichtingen niet naleeft, gaat hij in de fout. Als er door zijn fout schade is, dan kan hij verplicht worden om deze schade tegenover de beschermde persoon te vergoeden.

De vertrouwenspersoon is alleen aansprakelijk bij bedrog of zware schuld.

OUDERS-BEWINDVOERDERS MOETEN VERSLAG UITBRENGEN

Een opvallende wijziging in de wet is de verplichting tot verslaggeving voor de ouders die de bewindvoerders zijn van hun meerderjarige kind. De vrederechter zal tijdens de eerste zitting bekijken of en wanneer de ouders verslag moeten uitbrengen. De verslagverplichting kan dus soepeler zijn dan die voor de professionele bewindvoerders. Het is niet de bedoeling om de ouders voortdurend te controleren, wel om een extra waarborg te voorzien voor de beschermde persoon. Zo kan de vrederechter een verslag nodig vinden bij ingrijpende wijzigingen in het leven van de beschermde persoon, zoals het overlijden van een van de ouders.

10

VERMOGENSPLANNING

Stel, u bent weduwe of weduwnaar met drie kinderen. Twee van hen zijn getrouwd en u hebt hen op hun trouwdag verrast met een mooie som om hun toekomst samen extra glans te geven. Wanneer uw derde kind vele jaren later ook in het huwelijksbootje stapt, is de ziekte van Alzheimer die bij u was vastgesteld, zo ver gevorderd dat u onbekwaam bent verklaard. Uw bewindvoerder kan geen hoogstpersoonlijke handelingen, zoals een schenking, in uw plaats stellen. Een mooie cheque voor de jongste op zijn trouwdag zit er dus niet in.

Tenminste, niet onder de oude wetgeving. Onder de nieuwe regeling is het mogelijk voor een te beschermen persoon om via een verklaring van voorkeur – met de beginselen die hij graag gerespecteerd wil zien tijdens het bewind – aan vermogensplanning te doen. Zo kan deze weduwe dus op het moment dat zij nog helder van geest is in die verklaring laten opnemen dat haar derde kind ook een gelijkaardige som als de andere kinderen moet ontvangen. Ook al kan zij die dan niet meer zelfstandig schenken.

Op het moment van het huwelijk vraagt de bewindvoerder aan de vrederechter of hij de schenking in de plaats van de beschermde persoon mag doen, op voorwaarde dat de financiële onafhankelijkheid van de beschermde persoon niet in het gedrang komt. Ook gronden of huizen kunnen verkocht worden als de beschermde persoon dit eerder heeft aangegeven, zodat een deel naar de kinderen kan gaan door middel van een roerende schenking.

Een ouder die onbekwaam verklaard is, kan voortaan ook financiële steun geven aan zijn kind, voor zover hij dat heeft opgenomen in zijn verklaring van voorkeur. Misschien is die steun puur financieel niet altijd in het belang van de beschermde persoon, maar de nieuwe wet laat toe ook andere redenen in overweging te nemen. Een voorbeeld hiervan is de wens van een ouder om zijn kind in momenten van nood te ondersteunen.

De vertrouwenspersoon kan altijd toelichting geven bij wat de beschermde persoon belangrijk vindt.

11

WELKE OVERGANGSMAATREGELEN ZIJN ER?

De nieuwe beschermingsregeling geldt niet meteen voor alle personen die onder het oude statuut van het voorlopig bewind of onder een van de andere beschermingsregelingen staan. Er is een overgangsperiode voorzien, zodat vrederechters de dossierlast kunnen spreiden.

• **Zonder beschermingsmaatregel voor 1 september 2014**

Voor wie een verzoekschrift indient na 1 september 2014 geldt meteen de nieuwe wetgeving.

• **Voorlopig bewind voor 1 september 2014**

Een voorlopig bewind van voor 1 september 2014 loopt gewoon voort. De beschermde persoon of de bewindvoerder kan wel vragen om het om te zetten in de nieuwe regeling. Ook de vrederechter kan dat voorstellen.

Gebeurt er niets, dan wordt het oude voorlopig bewind op 1 september 2016 automatisch omgezet in een bewind over de goederen. Voor

1 september 2018 moet de vrederechter evalueren of de beschermde persoon onbekwaam blijft, en of en hoe het bewind wordt aangepast.

• **Verlenging van de minderjarigheid/gerech- telijk onbekwaamverklaarden/toevoeging gerechtelijk raadsman**

De verlengde minderjarigheid en de gerechtelijke onbekwaamverklaring blijven doorlopen tot 1 september 2019. Die statuten worden dan omgezet in de nieuwe beschermingsregeling als in tussentijd geen rechterlijke beschermingsmaatregel werd genomen. De vrederechter bepaalt dan uitdrukkelijk voor welke handelingen de beschermde persoon onbekwaam is. Ten laatste op 1 september 2021 wordt de handelingsonbekwaamheid van alle mensen onder dit statuut geëvalueerd.

Het statuut van toevoeging van een gerechtelijk raadsman eindigt in 2019, tenzij voor personen onder dit statuut ondertussen een beschermingsmaatregel werd bevolen.

UIT HET LEVEN GEGREPEN

Tim (16) werd geboren met een lichte verstandelijke handicap. Hij volgt bijzonder onderwijs. Zijn ouders zijn ongerust over hoe het verder moet zodra hij meerderjarig is, want zij kunnen dan geen ouderlijk gezag meer uitoefenen. Voor de nieuwe wet van kracht werd, werd gekozen voor de verlengde minderjarigheid om het kind te beschermen. Hoe speelt het nieuwe statuut daarop in?

Zodra Tim 17 is geworden, kunnen zijn ouders de vrederechter vragen om rechterlijke bescherming te organiseren. Als de rechter ingaat op dat verzoek, gaat die maatregel in wanneer Tim 18 wordt. De vrederechter zal de mogelijkheden en beperkingen van Tim onderzoeken en bekijken hoe stevig het sociale netwerk rond de jongen is. Hij zal namelijk Tim de kans willen geven om zo zelfstandig mogelijk zijn leven in te richten, met de hulp van zijn ouders die meer dan waarschijnlijk de bewindvoerders worden. Als een bijstandsregime, waarbij de ouders van Tim zijn handelingen mee rechtsgeldig maken maar niet beslissen in zijn plaats, mogelijk is, dan zal de rechter dat toestaan. Zo kan Tim ook een budget krijgen, per week of per maand, waarover hij zelf kan beschikken. De vrederechter kan zo ook evalueren in welke mate Tim voor zichzelf kan zorgen. Om Tim te begeleiden kunnen ook diensten zoals begeleid zelfstandig wonen worden ingeschakeld. Als de ouders vinden dat Tim toch meer bescherming nodig heeft, dan kunnen ze de rechter te allen tijde vragen om dat te bekijken en het bewind aan te passen.

UIT HET LEVEN GEGREPEN

Paula (69) begint meer en meer te vergeten en is bij momenten verward. Ze doet nog zelf inkopen en betaalt de rekeningen, maar het gaat altijd maar moeizamer. Volgens haar huisarts begint Paula te dementeren. Haar kinderen vrezen dat er iets kan mis lopen. Hoe kan de nieuwe wet Paula helpen?

Als Paula nog bekwaam is om een overeenkomst te sluiten, kan zij een van haar kinderen of iemand die zij vertrouwt aanduiden als lasthebber. De lasthebber kan dan in haar plaats optreden. Paula blijft zelf wel handelingsbekwaam. Als ze de lastgeving laat registreren bij de griffie van het vredegericht of bij de notaris, dan kan de volmacht ook doorlopen op een moment waarop zij bijvoorbeeld haar eigen rekeningen niet meer behoorlijk kan controleren of betalen. Als de volmacht Paula toch niet voldoende beschermt of als er geen geschikte lasthebber is, dan kan de vrederechter om rechterlijke bescherming worden gevraagd. De vrederechter werkt dan de minst ingrijpende maatregel uit, zodat Paula zoveel mogelijk zelf kan blijven beslissen. Dat kan inhouden dat de lasthebber verder blijft functioneren, of er kan een bewindvoerder worden aangesteld. Paula kon voordien al, via een verklaring van voorkeur, aangeven wie ze als bewindvoerder wil en waarmee die moet rekening houden. Aanvankelijk kan de opdracht van de bewindvoerder beperkt blijven tot bijstand bij bepaalde ingrijpende handelingen. Naarmate de ziekte vordert, zal ook dit misschien niet meer volstaan. De ondersteuning kan te allen tijde soepel aangepast worden aan de omstandigheden. Indien nodig kan de vrederechter een bewindvoerder met vertegenwoordigingsopdracht aanstellen die alles regelt voor haar.

UIT HET LEVEN GEGREPEN

Karin (42) lijdt aan schizofrenie en heeft soms acute psychoses. Op sommige ogenblikken weet ze heel goed wat ze zegt en doet, op andere ogenblikken niet. Haar gezondheidstoestand is moeilijk te voorspellen. Er zijn periodes dat Karin niet zelf kan beslissen. Haar omgeving vreest dat ze domme dingen zal doen. Wat kan de nieuwe wet voor Karin doen?

Karin kan, op een moment dat zij nog wilsbekwaam is, iemand aanduiden tot haar lasthebber. Die lasthebber kan in haar naam en voor haar rekening optreden. Karin blijft zelf handelingsbekwaam. Als Karin de lastgeving laat registreren, dan kan die lasthebber zelfs optreden wanneer Karin haar eigen belangen niet meer behoorlijk kan waarnemen. Problematisch is wel dat Karin zichzelf dan nog altijd schade kan berokkenen omdat zij handelingsbekwaam blijft. Een bewind is in dat geval een veiligere optie die Karin meer bescherming biedt. Ze kan wel het recht behouden om zelf te beslissen, met de goedkeuring van de bewindvoerder, als de vrederechter een regime van bijstand regelt. Soms volstaat dat niet omdat Karin in de periode waarin het slecht gaat haar belangen verwaarloost. Er wordt dan beter iemand aangesteld die echt in haar plaats kan optreden, maar bijvoorbeeld alleen voor ingrijpende handelingen. Ook al is Karin onbekwaam verklaard, dan nog kan ze bepaalde persoonlijke handelingen zelf stellen, als de vrederechter haar daarvoor een machtiging geeft. Ze kan dan bijvoorbeeld nog huwen of een testament opmaken.

Meer inlichtingen?

- ➔ Bij de notaris voor hulp bij het opstellen van de lastgeving of het verzoekschrift, en voor advies aan de beschermde persoon en zijn omgeving: www.notaris.be

- ➔ Bij de advocaat, bij voorkeur gespecialiseerd in bewindvoeringen, voor meer advies of voor het indienen van het verzoekschrift: www.advocaat.be

- ➔ Bij de griffie van het vredegerecht voor meer informatie over de formaliteiten: www.juridat.be/vredegerecht

- ➔ Bij uw bank wanneer u een volmacht op uw bankrekeningen wil geven.

Modelformulieren

www.justitie.belgium.be

Colofon

Hoe jezelf en je vermogen beschermen

wanneer je het niet (meer) alleen kan?

Cette publication est également disponible en français sous le titre:

«Protéger la personne et son patrimoine quand elle n'est pas ou plus en mesure de le faire seule». Een co-editie van de Koning Boudewijnstichting, Brederodestraat 21 te 1000 Brussel, de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat, Bergstraat 30-32 te 1000 Brussel en de FOD Justitie, Waterloolaan 115, te 1000 Brussel

Luisternetwerk van de notarissen

REEKS

AUTEUR

COÖRDINATIE VOOR DE KONING
BOUDEWIJNSTICHTING

COÖRDINATIE VOOR DE KONINKLIJKE FEDERATIE
VAN HET BELGISCH NOTARIAAT

COÖRDINATIE VOOR DE FOD JUSTITIE

GRAFISCH CONCEPT - VORMGEVING

Isa Van Dorsselaer

Brigitte Duvieusart - Pascale Crieckemans

Bart Azare - Charles Six

Stephanie Carletti

Comfi

Wettelijk depot: D/2893/2014/33

Bestelnummer: 3269

Deze publicatie is beschikbaar en gratis te downloaden via de site van de Koning Boudewijnstichting: www.kbs-frb.be, de site van de notarissen: www.notaris.be en de site van de FOD Justitie: www.justitie.belgium.be

Deze brochure is een gezamenlijk initiatief van de Koning Boudewijnstichting, de FOD Justitie en de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat.

DEZE BROCHURE IS EEN GEZAMENLIJK INITIATIEF VAN DE KONING BOUDEWIJNSTICHTING, DE KONINKLIJKE FEDERATIE VAN HET BELGISCH NOTARIAAT, EN DE FOD JUSTITIE.